

EUROPEAN WEEK
FOR WASTE REDUCTION
15-26 NOVEMBER 2017

ПОЗИТИВНИ ПРАКТИКИ ВО СИСТЕМОТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДНО МАСЛО ЗА ЈАДЕЊЕ ВО МАКЕДОНИЈА

sunilens
секогаш тука за вас

Настан: Јавна дебата: „Дали го селектираме отпадот во нашите домови“ - Европска недела за помалку отпад (EU Week for Waste Reduction)
Презентер: Андреј Гокиќ, Менаџер, Суниленс Дооел
Датум: 20.11.2017

EUROPEAN WEEK
FOR WASTE REDUCTION
18-26 NOVEMBER 2017

ЗА НАС

- 25 годишно искуство во прехранбената индустрија
- 2009 година - Прва овластена и лиценцирана компанија за **управување со отпадни масла и масти за јадење од растително потекло** од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање
- **Сертификација** во согласност со водечкиот ISCC EU систем и Директивата за обновлива енергија 2009/28/ЕС

Позитивни практики во системот за управување со отпадно масло за јадење во Македонија
Презентер: Андреј Гокиќ, Менаџер, Суниленс Дооел
Датум: 20.11.2017

ДАЛИ ГО СОБИРАМЕ И СЕЛЕКТИРАМЕ ОТПАДОТ ВО НАШИТЕ ДОМОВИ ?

Фактор 1: Системи за селектирање и собирање на отпад од домаќинствата

Фактор 2: Еколошка свест и навики

Како да ги смениме сегашните практики?

Индивидуално ниво – секој од нас

Колективно ниво – општествено прифатливи практики

Функционални системи за собирање

ОТПАДНО МАСЛО ЗА ЈАДЕЊЕ

Каков вид на отпад?
Од што се состои?
Како се создава?
Кој го создава?
Кога станува отпад?

EUROPEAN WEEK
FOR WASTE REDUCTION
15-26 NOVEMBER 2017

ШТЕТНИ ВЛИЈАНИЈА - ФАКТИ

- **ЗДРАВЈЕ:** Не треба да се реупотребува откако ќе добие својства на отпад бидејќи содржи токсични материи кои се канцерогени
- **ПОЧВА И ВОДА:** 1 лит. отпадно масло може да загади до 1 милион лит. вода
- **ИНФРАСТРУКТУРА:** Локално и централно запушување преку таложење во канализационите системи е најчест и доста сериозен проблем
  - **Примери:** Проблеми во Скопје, Охрид, Битола, Прилеп
- **АНАЛИЗИ:**
  - **Студии во западни земји:** Годишен трошок за одзатнување на канализационите системи - во просек 17 милиони евра
  - **Велика Британија:** 50-75% од сите блокади на канализационите системи се предизвикани од отпадни масла и масти. Трошок на годишно ниво: 100 милиони евра

EUROPEAN WEEK
FOR WASTE REDUCTION
15-26 NOVEMBER 2017

ШТЕТНИ ВЛИЈАНИЈА - ФАКТИ

Позитивни практики во системот за управување со отпадно масло за јадење во Македонија
Презентер: Андреј Гокиќ, Менаџер, Суниленс Доел
Датум: 20.11.2017

EUROPEAN WEEK
FOR WASTE REDUCTION
15-26 NOVEMBER 2017

СИСТЕМ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДНИ МАСЛА: УГОСТИТЕЛСКА И ПРЕХРАНБЕНА ИНДУСТРИЈА

Позитивни практики во системот за управување со отпадно масло за јадење во Македонија

Презентер: Андреј Гокиќ, Менаџер, Суниленс Дооел

Датум: 20.11.2017

EUROPEAN WEEK
FOR WASTE REDUCTION
15-26 NOVEMBER 2017

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ: УГОСТИТЕЛСКА И ПРЕХРАНБЕНА ИНДУСТРИЈА

sunilens
секогаш тука за вас

- **Вкупно собрана количина 2009-2017:** над 2.500 тони
  - Скопје: над 1.500 тони
  - Охрид: 150 тони
  - Битола: 93 тони
  - Прилеп: 62 тони

- **Годишниот просек расте:** 2016/2017 - 500 тони/годишно
- **Континуирана едукација** на угостителите и производителите на храна - преку 850 активни собирачи

EUROPEAN WEEK
FOR WASTE REDUCTION
15-26 NOVEMBER 2017

ЕФЕКТ НА ЦИРКУЛАРНА ЕКОНОМИЈА

sunilens
секогаш тука за вас

- **Од отпад до енергија** - искористување на енергетските својства на отпадните масла и масти за јадење, заштита на околината и здравјето, извоз на третиран отпад (еко суровина) надвор од Македонија, производство на биодизел (UCOME) од страна на реномирани европски фабрики по највисоки стандарди EN 14 214

Еко суровина
за биогорива

sunilens

СЕКОГАШ ТУКА ЗА ВАС

Овластен собирач на отпадни масла и
масти за јадење од растително потекло

Моб: 070 264 444 || operator@sunilens.com.mk || www.sunilens.com.mk

☎ 02 2650 - 100

Суниленс е сертифициран од ISCC EU според ЕУ Директивата за обновлива енергија

EUROPEAN WEEK
FOR WASTE REDUCTION
15-26 NOVEMBER 2017

НОВ СИСТЕМ ЗА СОБИРАЊЕ НА ОТПАДНО МАСЛО ОД ДОМАЌИНСТВА

секогаш ткој од нас

СОБИРАЊЕ НА ОТПАДНИ МАСЛА ЗА ЈАДЕЊЕ

1. Истурањето на отпадните масла за јадење во мијалникот предизвикува сериозни еколошки и економски штети

2. Собирајте ги отпадните масла за јадење во нашите наменски садови

3. Контактирајте не да ја подигнеме собраната количина на отпадни масла

Брошура: [линк](#)

Позитивни практики во системот за управување со отпадно масло за јадење во Македонија

Презентер: Андреј Гокиќ, Менаџер, Суниленс Дооел

Датум: 20.11.2017

EUROPEAN WEEK
FOR WASTE REDUCTION
15-26 NOVEMBER 2017

НОВ СИСТЕМ ЗА СОБИРАЊЕ НА ОТПАДНО МАСЛО ОД ДОМАЌИНСТВА

- **Директна достава на 3 лит. садови до секое домаќинство**
- **Директно собирање на отпадното масло од домовите и достава на нов чист сад за собирање**
- **Директна комуникација со граѓаните и нивна едукација за отпадното масло:**
  - Директни презентации (информативни брошури)
  - Едукација преку социјалните мрежи (коментари, фидбек, прашања, појаснувања)
  - Едукативно-информативна дигитална кампања
- **Мотивација за собирање:**
  - За секои собрани 3 литри отпадно масло, собирачот добива 0,5 лит. Дијамант сончогледово масло

EUROPEAN WEEK
FOR WASTE REDUCTION
15-26 NOVEMBER 2017

ЕКО-ЕДУКАТИВЕН ПРОЕКТ: „УЧИМЕ ЗА СОБИРАЊЕ И РЕЦИКЛИРАЊЕ НА ОТПАДНО МАСЛО“

Позитивни практики во системот за управување со отпадно масло за јадење во Македонија
Презентер: Андреј Гокиќ, Менаџер, Суниленс Доел
Датум: 20.11.2017

EUROPEAN WEEK
FOR WASTE REDUCTION
15-26 NOVEMBER 2017

ПРОЕКТ: „ОД МАСЛО ДО ЕНЕРГИЈА“

Позитивни практики во системот за управување со отпадно масло за јадење во Македонија
Презентер: Андреј Гокиќ, Менаџер, Суниленс ДооеЛ
Датум: 20.11.2017

ЕКО-ХУМАНИТАРЕН ПРОЕКТ: „РЕЦИКЛИРАЈ И ДОНИРАЈ“

*Еко-хуманитарен проект
"Рециклирај и донирај"*

УНАПРЕДУВАЊЕ НА СИСТЕМОТ ЗА СОБИРАЊЕ НА ОТПАДНО МАСЛО

- **Правилник за отпадните масла и масти за јадење од растително потекло**
  - Пример: [Хрватскиот закон за управување со отпадно масло](#)
- **Поттик за еко навиките** кај угостителите и производителите да растат уште повеќе - уште почесто менување на маслата при приготвување на храна
- **Функционален систем за собирање лесно достапен до граѓаните**
- **Едукативно-информативни кампањи за граѓаните – еколошка свест**
- **Мотивација за собирање**
- **Позитивни примери:** Австрија (собирни центри за отпад во секоја општина), Италија (инфраструктура – поставени контејнери за отпадно масло во секоја општина), Белгија (регулирано со закон)
- **Рецепт за успех** - Синергија помеѓу: Јавен сектор (институции), Приватен сектор (овластени компании за отпад) и Невладин сектор (еко организации)

EUROPEAN WEEK
FOR WASTE REDUCTION
15-26 NOVEMBER 2017

БЛАГОДАРАМ ЗА ВНИМАНИЕТО ПОВЕЛЕТЕ СО ПРАШАЊА

Заедно да ја заштитиме
природата!

Андреј Ѓокиќ, BBA, MSc., CMC

Менаџер, Суниленс Дооел

Address: Kacanicki Pat 140, Industriska Zona Vizbegovo
1000 Skopje, R. Macedonia

tel: +389 2 2650 100; +389 2 2650 600; +389 2 2650 700

fax: +389 2 2650 111

mob: +389 71 368 839

website: www.sunilens.com.mk

Facebook: <https://www.facebook.com/SUNILENS/>

Instagram: <https://www.instagram.com/sunilens/>

Twitter: https://twitter.com/sunilens_dooel?lang=en

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/18093682/>

e-mail: andrej.gjokik@sunilens.com.mk

operator@sunilens.com.mk

КОНТАКТИ И ПРВИЧНА СОРАБОТКА АПРИЛ 2017

ДОНАЦИИ НА 250 Л. СВЕЖО СОНЧОГЛЕДОВО МАСЛО АПРИЛ – НОЕМВРИ 2017

ДОНАЦИИ НА 250 Л. СВЕЖО СОНЧОГЛЕДОВО МАСЛО АПРИЛ – НОЕМВРИ 2017

МЕМОРАНДУМ ЗА СОРАБОТКА МАЈ 2017

ПИЛОТ ПРОЕКТ "РЕЦИКЛИРАЈ И ДОНИРАЈ" МАЈ – НОЕМВРИ 2017

ПИЛОТ ПРОЕКТ "РЕЦИКЛИРАЈ И ДОНИРАЈ" МАЈ – НОЕМВРИ 2017

ПИЛОТ ПРОЕКТ "РЕЦИКЛИРАЈ И ДОНИРАЈ" МАЈ – НОЕМВРИ 2017

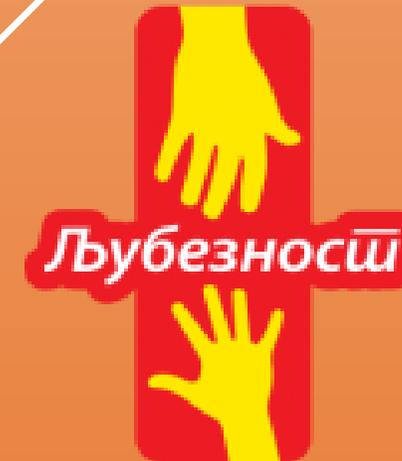
ПИЛОТ ПРОЕКТ "РЕЦИКЛИРАЈ И ДОНИРАЈ" МАЈ – НОЕМВРИ 2017

ПИЛОТ ПРОЕКТ "РЕЦИКЛИРАЈ И ДОНИРАЈ" МАЈ – НОЕМВРИ 2017

ДОГОВОР ЗА СОРАБОТКА "РЕЦИКЛИРАЈ И ДОНИРАЈ "

МЕМОРАНДУМ ЗА СОРАБОТКА

Go Green

EUROPEAN WEEK
FOR WASTE REDUCTION
15-26 NOVEMBER 2017

ПИЛОТ ПРОЕКТ "РЕЦИКЛИРАЈ И ДОНИРАЈ" МАЈ – НОЕМВРИ 2017

ИНДИВИДУАЛНИ СОБИРАЧИ
НА ОТПАДНО МАСЛО ЗА
ЈАДЕЊЕ

300 домаќинства

ВКУПНО СОБРАНА КОЛИЧИНА

100 домаќинства

300 кг. отпадно масло за
јадење

ИЗРАЗИЛЕ ЖЕЛБА ДА
ДОНИРААТ

20 домаќинства

60 кг. отпадно масло за
јадење

10 кг. свежо сончогледово
масло

EUROPEAN WEEK
FOR WASTE REDUCTION
18-26 NOVEMBER 2017

ПОТЕНЦИЈАЛ ЗА СОБИРАЊЕ И ПРАКСА: ЕУ И МАКЕДОНИЈА

Потенцијал во ЕУ (индустрија и домаќинства)		
УСО/жител/годишно	популација	количина/годишно
8 кг.	500 мил.	4 мил. тони

Потенцијал во ЕУ (домаќинства)
Вкупна количина/годишно
800-850 илјади тони

Пракса во ЕУ (индустрија и домаќинства)		
УСО/жител/годишно	популација	количина/годишно
1,45 кг.	500 мил.	app. 725 илјади тони

Пракса во ЕУ (домаќинства)
Вкупна количина/годишно
50 илјади тони

Потенцијал во МК (индустрија и домаќинства)		
УСО/жител/годишно	популација	количина/годишно
?????	2 мил.	?????

Потенцијал во МК (домаќинства)
Вкупна количина/годишно
?????

Пракса во МК (индустрија и домаќинства)		
УСО/жител/годишно	популација	количина/годишно
0,25 кг.	2 мил.	500 тони

Пракса во МК (домаќинства)
Вкупна количина/годишно
0

Извори: [European Biomass Association](#)

[Analysis of the current development of household UCO collection systems in the EU](#)

Позитивни практики во системот за управување со отпадно масло за јадење во Македонија

Презентер: Андреј Гокиќ, Менаџер, Сунилс Доел

Датум: 20.11.2017

СИСТЕМ ЗА СОБИРАЊЕ ОД ДОМАЌИНСТВА ВО ЕУ

- Системите за домаќинства во Европа се развиени, меѓутоа не во сите земји подеднакво. Има голем простор за напредок и зголемување на собраните количини на отпадно масло
- Белгија е успешен пример за домаќинства: собрани 8,300 тони – 2014 (0,73 кг/жител)
- Предизвици во собирањето од домаќинства:
  - Оперативни трошоци и логистика
  - Промотивни трошоци
  - Квалитет на суровина
  - Привлекување на собирачи
  - Континуитет во собирањето на количини (тешко да се предвиди)
- Потенцијал во Македонија за собирање на отпадно масло за јадење (Во Малта со 500.000 жители се собира иста количина на годишно ниво како и кај нас, во Словенија се собираат 3.000 тони годишно).

Извори: [European Biomass Association](#)

[Analysis of the current development of household UCO collection systems in the EU](#)

Позитивни практики во системот за управување со отпадно масло за јадење во Македонија

Презентер: Андреј Гокиќ, Менаџер, Суниленс Дооел

Датум: 20.11.2017